

Regioraad Vervoerregio Amsterdam
Postbus 626
1000 AP AMSTERDAM

Datum	25 februari 2021	Onderwerp	Spitsmijden – update afspraken onderwijs en werkgevers
Uw kenmerk			
Ons kenmerk	2021/15390/EK		
Inlichtingen	Ellen Kuikman, 020 – 5273641 , e.kuikman@vervoerregio.nl	Bijlagen	

Geachte leden van de Regioraad,

In deze brief willen we u informeren over de voortgang van afspraken die de Vervoerregio Amsterdam samen met haar partners (o.a. de gemeente Amsterdam en de Provincie Noord-Holland) heeft gemaakt met onderwijsinstellingen in Amsterdam en met werkgevers in de Metropoolregio Amsterdam. U heeft hierover op 24 september 2020 een informatieve brief ontvangen vanuit de Vervoerregio Amsterdam.

Om reizigers over de dag (en met name in en rondom de spits) te spreiden, zijn in onze regio maatwerkafspraken gemaakt met onderwijsinstellingen en vervoerders en intentieafspraken gemaakt met werkgevers. Dit houdt in dat start- en eindtijden van zowel onderwijsinstellingen als bedrijven en overheidsinstellingen meer gespreid plaatsvinden over de dag, dat reizen meer over de week worden verspreid (en er vaker thuis wordt gewerkt) en dat de reizen meer gespreid worden over verschillende modaliteiten (lopen, fiets, OV, auto). Vanuit onze rol als opdrachtgever van het openbaar vervoer is het voor de Vervoerregio belangrijk om hier actief en initiatiefrijk in te opereren. Door de COVID-19 pandemie is het aantal reizigers en daarmee de reizigersopbrengsten sterk gedaald. Spitsmijden is daarom ook een belangrijk onderdeel van het transitieprogramma OV om het OV efficiënt in te richten en de kosten van het OV te verlagen. Het verlagen van de drukte in de spits op de weg en in het OV sluit aan bij een duurzaam mobiliteitssysteem en vereist geen grote financiële investeringen.

Onderwijs

De maatwerkafspraken die in het kader van de coronacrisis met onderwijsinstellingen voor MBO-HBO-WO gemaakt zijn, blijken in de praktijk goed te werken door gerichte aanpassingen van de lesroosters. Pre-corona was het aandeel leerlingen en studenten dat reisde in de (hyper)spits van het OV fors. Op dit moment zijn er geen knelpunten op mobiliteitsgebied mede doordat veel studenten geen fysiek onderwijs kunnen volgen.

De gemaakte afspraken waren geldig tot en met 31 december 2020. Op 27 oktober 2020 is door het

Ministerie van OCW, in overleg met de landelijke koepels van onderwijsinstellingen en de OV-bedrijven, het landelijk protocol verlengd tot 1 augustus 2021. In overleg met de onderwijsinstellingen en de vervoerbedrijven in Amsterdam zijn de lokale onderwijsafspraken eveneens verlengd tot 1 augustus 2021. Het belang van goed onderwijs en van goed OV blijven we benadrukken en we willen in maart 2021 herzien of de afspraken passend zijn bij de dan actuele situatie en regelgeving. Ook gaan we het gesprek met de onderwijsinstellingen aan om te komen tot structurele afspraken.

Werkgevers

Net als met de onderwijsinstellingen zijn er ook met werkgevers, vervoerders, regionale overheden en Rijkswaterstaat (WNN) in onze regio nadere afspraken gemaakt over het spreiden over de dag, over de week en over de verschillende modaliteiten.

Op 24 september 2020 heeft een brede groep van werkgevers en werkgeversvertegenwoordigers uit verschillende sectoren uit de gehele MRA de Samenwerkingsovereenkomst flexibel werken en slim reizen (voorheen intentieverklaring spreiden, spreiden, spreiden) ondertekend. Zij maakten samenwerkingsafspraken om structureel meer thuis te werken, te werken met andere start- en eindtijden, en te zorgen voor meer spreiding over de verschillende modaliteiten.

Met name bij grote werkgevers in onze regio is al sprake van veel eigen initiatief om te komen tot andere werktijden en meer thuiswerken. De samenwerkingsovereenkomst is een katalysator voor het vasthouden van de gedragsverandering in (werkgerelateerde) mobiliteit die door de coronacrisis in gang gezet is. Met als maatschappelijk doel: minder files, verbetering van de luchtkwaliteit en reductie van CO₂ uitstoot door minder woon-werk verkeer. Uit een thuiswerkonderzoek in juli 2020 onder werknemers in de MRA die thuis kunnen werken, blijkt dat thuiswerken wordt beoordeeld met een 7.4, dat 90% van de medewerkers een vast reispatroon had voor de coronacrisis en dat 50% van de werknemers graag in de toekomst 2-3 dagen per week thuis wil blijven werken. We realiseren ons dat naar mate de tijd vordert, de drang naar het normale leven weer terugkeert. Juist nu is het dan ook van belang om de mogelijkheden van structureel vaker thuiswerken te verankeren. Dit biedt perspectief om tot structureel ander reisgedrag te komen in de MRA waarmee - in potentie - de filelast van voor maart 2020 blijvend wordt verminderd. Hoe dit vormgegeven gaat worden, ga ik op korte termijn bespreken met diverse werkgevers(organisaties).

De opgedane ervaringen het afgelopen jaar geven de handvatten voor het verder invullen van de samenwerkingsafspraken. De ondertekenaars zijn nu aan de slag met de implementatie van de afspraken door structurele wijzigingen aan te brengen in hun mobiliteitsbeleid. Zij worden hierbij ondersteund door Breikers en de gebiedsgerichte aanpakken van de gebieden Haarlem, IJmond, Amsterdam Zuidoost, Zuidas en Schiphol in het rijk-regio programma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid. Het komend jaar zetten zij in op het actief benaderen van nieuwe werkgevers die via kosteloos 1-op-1 advies (de werkgeversaanpak) worden geholpen met het realiseren van concrete doelstellingen voor mobiliteitsbeleid. Zo kan de verklaring als een olievlek werken in de MRA. Wij zullen de effecten op het netwerk en de ontwikkelingen zo goed mogelijk monitoren met bestaande informatiesystemen en dashboards. Dit biedt ook handvatten om zo nodig knelpunt gericht te werken.

Daarnaast gaan we als Metropoolregio Amsterdam in het voorjaar van 2021 een bredere bijeenkomst organiseren voor werkgevers(organisaties) waarin we nieuwe ontwikkelingen bespreken en het toekomstig mobiliteitsgedrag van organisaties gezamenlijk gaan ontwikkelen.

Structurele afspraken nodig voor hyperspits

De hyperspits voor zowel auto als OV is in de Metropoolregio Amsterdam een urgent, groot, complex en structureel knelpunt. Net zoals in andere regio's, is het nodig om daar gezamenlijk afspraken over te maken. Dus met bedrijfsleven en onderwijsinstellingen. Het afgelopen jaar hebben we gezien dat met het spreiden van reistijden het echt mogelijk is om de hyperspits te voorkomen.

Deze kansen voor gedragsverandering willen we voor de lange termijn bestendigen. Hiervoor gaan wij ook het gesprek voeren met de ministeries van I&W en OCW over de daarbij horende kaders. In het BO MIRT zijn de regionale afspraken over de onderwijs- en werkgeversaanpak bekrachtigd en dit betekent ook dat er cofinanciering is tussen rijk en regio voor deze aanpakken. In de Tweede Kamer is bij de begrotingsbehandeling de motie Postma over het maken van afspraken met werkgevers over slimmer en flexibeler thuiswerken aangenomen. De Minister van I&W heeft in haar brief van 18 december 2020 aangegeven dat zij zich voorneemt om samen met decentrale overheden het nieuwe reisgedrag waar mogelijk te bestendigen. Vanuit bereikbaarheid ziet de Minister hierin vooral een regionaal vraagstuk liggen. In 2021 gaat de staatssecretaris van SZW in gesprek met groepen uit de samenleving over de toekomst van thuiswerken. En aan de hand van de uitkomsten zal ook de SER om advies gevraagd worden. Het lijkt ons voor onze regio van groot belang om in overleg met u de positieve ervaringen van het thuiswerken en de effecten op het reisgedrag te bestendigen en hier samen met regionale stakeholders en het ministerie van I&W afspraken over te maken voor in de toekomst.

Ik hoop u hiermee voor nu voldoende te hebben geïnformeerd.

Namens het dagelijks bestuur van de Vervoerregio Amsterdam

Hoogachtend,

Egbert J. de Vries